

Taith drwy Lythrennedd a Rhifedd

Astudiaeth achos: sut y gwnaeth Ysgol Plascrug integreiddio'r FfLIRh gan ddefnyddio Adnodd Addysg ar gyfer CA2 Sustrans

“Mae adnoddau Sustrans yn ffordd ardderchog i ddisgyblion ddysgu sgiliau llythrennedd a rhifedd mewn modd ystyrlon”

Carol Macy, Athrawes Blwyddyn 6, Ysgol Plascrug

Byddai 96% o'r ysgolion a holwyd yn argymhell yr adnodd i ysgolion eraill

Gwreiddio Llythrennedd a Rhifedd yn y Cwricwlwm

Rhoddodd Ysgol Gymunedol Plascrug yn Aberystwyth gyfle i ddysgwyr gymhwyso gofynion y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd (FfLIRh) mewn modd ystyrlon a oedd yn berthnasol i'w bywydau bob dydd.

Gan ddefnyddio Adnodd Addysg FfLIRh ar gyfer CA2 Sustrans cyflwynodd yr athrawon amrywiaeth o wersi a gweithgareddau wedi'u cysylltu i thema drawsgwricwlaidd teithio egnïol a chynaliadwy.

Yn ystod blwyddyn academaidd 2013-14 defnyddiodd disgyblion Ysgol Plascrug yr adnodd i ddatblygu eu sgiliau llythrennedd a rhifedd ac mae nifer fawr ohonynt wedi gallu defnyddio eu dysgu y tu allan i'r ystafell ddosbarth. Mae nifer yn penderfynu teithio i'r ysgol mewn modd egnïol ac maent yn hyderus ynglŷn â siarad am sut y maent yn teithio i'r ysgol a pham fod teithio egnïol yn bwysig.

Gwnaethom ymweld â'r ysgol i siarad â'r athrawon, rhieni a disgyblion er mwyn cael gwybod sut y defnyddiwyd yr adnodd i ddatblygu canlyniadau llythrennedd a rhifedd.

Beth yw Adnodd Sustrans?

Mae adnodd FfLIRh ar gyfer Cyfnod Allweddol 2 Sustrans yn ymdrin â phob elfen o'r Fframwaith o leiaf unwaith yn ystod y 28 gweithgaredd.

Mae'r adnodd, sydd ar gael yn Gymraeg a Saesneg, wedi ei anelu at flynyddoedd 5 a 6. Mae'r asesiad ar gyfer dysgu wedi ei integreiddio gyda heriau asesu sy'n adlewyrchu fformat profion traddodiadol, fel y gall ysgolion ddatblygu strategaethau asesu sydd wedi'u cysylltu i'r FfLIRh.

Ar gyfer dysgwyr hŷn mae Sustrans hefyd wedi cynhyrchu adnodd i ddatblygu canlyniadau'r FfLIRh yng Nghyfnod Allweddol 3 gan ddefnyddio dull thematig – trowch i dudalen 4 am ragor o wybodaeth.

Datblygu Rhifedd gan ddefnyddio Data Go iawn

Defnyddiodd Carol Macy, athrawes yn Ysgol Plascrug, yr adnodd i roi cyd-destun bywyd go iawn i ddisgyblion Blwyddyn 6 er mwyn integreiddio rhifedd. Fel y dywed Carol, "ym Mhlascrug rydym wedi darganfod y gall integreiddio canlyniadau rhifedd fod yn heriol, yn arbennig ym maes trin data, ond defnyddiwyd y syniadau gwersi yma i greu cysylltiadau rhifedd gyda phwnc teithio egnïol." Mae gweithgareddau yn yr adnodd yn datblygu gallu disgyblion i ddewis, trefnu a dadansoddi data rhifol. Er enghraifft, cynhaliodd y disgyblion arolygon yn ymwneud â theithio i'r ysgol a defnyddiwyd y rhain i greu graffiau amlder a phenderfynu ar gyfartaleddau cymedr, canolrif a modd. Ychwanega Carol y "gwnaeth ein Cydlynnydd Eco werthfawrogi'n fawr y gwaith a wnaed ac fe'i defnyddiwyd fel tystiolaeth enghreifftiol ar gyfer ein dyfarniad Ysgol-eco."

Rhai ymatebion i'r gweithgareddau gan y gymuned ym Mhlascrug

"Mae'n rhaid i chi wneud rhywfaint o waith ond mae'r rhan fwyaf o'r gwaith yn hwyl." Disgybl

"...maent yn wersi unigol, awr o hyd, byr, apelgar ac yn mynd yn syth i'r pwynt, maent yn weledol, yn hwyl ac ychydig yn wahanol." Athro

"Mae hi bob amser yn well gwneud gwaith y gallant uniaethu ag ef yn ymarferol." Rhiant

"Bob tro arall yr ydym wedi gwneud gwaith fel hwn mae'n ffug, ond y tro yma mae'n rhywbeth go iawn." Disgybl

"Mae dod o hyd i bethau sy'n dysgu amcanion y FfLIRh yn benodol yn anodd...ond mae'r adnodd hwn yn darparu ar gyfer y FfLIRh ac mae'n taro'r targedau y mae angen i ni eu cyrraedd." Athro

"Mae mwy o blant yn sgwtera a beicio i'r ysgol ac maent yn fwy ymwybodol pam ei fod yn rhywbeth cadarnhaol." Athro

Integreiddio Llythrennedd gydag Ysgrifennu Strwythuredig

Defnyddiwyd yr adnodd hefyd i ddatblygu cyfleoedd newydd i ddisgyblion greu gwaith ysgrifennu estynedig. Gan ddefnyddio mapiau o ardal yr ysgol a rhestr wirio, aeth disgyblion Blynnyddoedd 5 a 6 allan i ddadansoddi pa mor addas oedd eu hamgylchedd lleol ar gyfer cerdded, beicio a sgwtera. Crynhodd y disgyblion eu casgliadau drwy ysgrifennu adroddiadau ar gyfer eu Pennaeth. Gan gyfuno delweddau, darluniau a thestun, dewisodd y disgyblion eirfa briodol a gweithredu nodweddion a phatrwm ysgrifennu i strwythuro eu hymchwil a'u syniadau yn glir. Disgrifiodd Carol hyn fel gwaith oedd yn "rhoi cyfle ysgrifennu gwyh i'n dysgwyr, a chaniatáu i athrawon a disgyblion fod yn greadigol gyda'u syniadau."

Teithio Egnïol a Hawliau Plant

Mae dewisiadau teithio yn effeithio ar sut mae pobl ifanc yn profi eu hawliau, fel ag y nodir yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC). Mae cymuned sy'n cefnogi pobl ifanc i gerdded a beicio yn cefnogi buddiannau gorau'r plentyn (Erthygl 3 UNCRC): nid yn unig y mae teithio egnïol yn galluogi pobl i gyrraedd yr ysgol yn llawn bywyd ac yn barod i ddysgu; mae o fudd i ddatblygiad iach (Erthygl 6 UNCRC) ac yn hyrwyddo'r hawl i chwarae a hamdden (Erthygl 31 UNCRC).

Gyda chwarter cartrefi Cymru heb fynediad at gar, mae cefnogi cerdded a beicio yn ateb y gall pob plentyn yng Nghymru elwa ohono. Mae rhoi'r gallu i deuluoedd a phlant gael fynediad at eu hardal leol, waeth beth fo'u cefndir ariannol, yn rhan bwysig o waith Sustrans yng Nghymru.

Beth ddywedodd athrawon eraill yng Nghymru am adnodd CA2 Sustrans:

"Adnodd defnyddiol iawn i danio dychymyg y disgyblion."

"Sefyllfaoedd bywyd go iawn, diddorol a llawn hwyl."

"Mae'n wych cael adnodd sy'n ei gwneud hi'n hawdd i ni gysylltu iechyd, ffirwydd a lles i amcanion y FfLIRh."

"Roedd cysylltiadau gwych i'r FfLIRh yn sicrhau bod athrawon yn teimlo eu bod yn cwmpasu'r sgiliau wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau amgen."

"Roedd yr adnodd yn ei gwneud hi'n hawdd i'w ddefnyddio'n ôl y galw a'i gysylltu â meysydd eraill o'r cwricwlwm."

"Ffordd wych o ddefnyddio gweithgareddau rhifedd/ llythrennedd i drafod effaith amgylcheddol. Mae'n cynnwys y disgyblion ac yn dangos sut y maent hwy'n effeithio ar y byd o'u cwmpas."

"Roedd yr adnoddau yn glir iawn i'w dilyn ac yn ddiddorol dros ben gan wneud dysgu yn rhywbeth 'real' ar gyfer y plant."

"Cysylltodd yn hwylus iawn gydag amcanion Ysgolion-eco ac Ysgolion Iach."

Gwerthusodd 149 o ysgolion yng Nghymru adnodd CA2 Sustrans. Dywedodd 91% ohonynt fod y gweithgareddau wedi newid agweddau disgyblion tuag at deithio.

Hefyd ar gael

Mae adnodd FfLIRh ar gyfer CA3 **AM DDIM** Sustrans yn defnyddio ffilmiau, delweddau, testunau byr a gweithgareddau rhyngweithiol i ddatblygu'r holl ganlyniadau llafaredd ar gyfer Blwyddyn 8 trwy brosiect trawsgwricwlaidd am y daith i'r ysgol. Mae'r holl adnoddau ar gyfer yr ystafell ddosbarth wedi eu cynnwys.

Archebwch gopiau **AM DDIM** o'n hadnoddau FfLIRh ar gyfer CA2 a CA3 yn: www.sustrans.org.uk/cymru/cwricwlwm

Sustrans Cymru

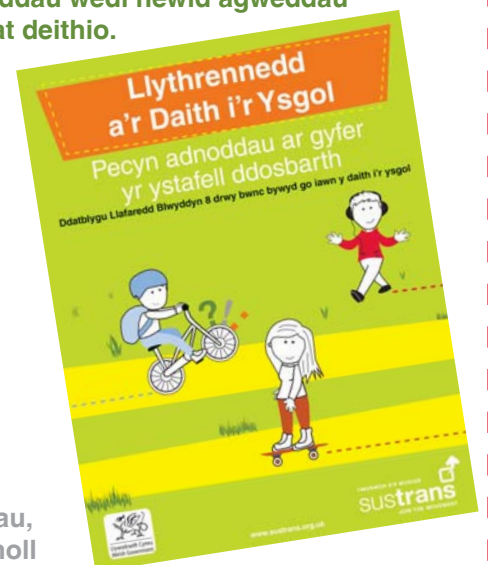
Sustrans yw'r elusen sy'n galluogi pobl i deithio ar droed, beic neu drafnidiaeth gyhoeddus am fwy o'r teithiau a wnawn bob dydd. Mae ein gwaith yn ei gwneud hi'n bosibl i bobl ddewis teithiau iachach, glanach a rhatach, gyda gwell lleoedd a gofodau i deithio drwyddynt a byw ynddynt.

Mae ein hadnoddau cysylltiedig â'r cwricwlwm wedi eu cynllunio gan athrawon er mwyn galluogi pobl ifanc i ffurfio barn ystyrlon a gwneud dewisiadau cytbwys am y modd y maent yn teithio. Gallwch ddysgu mwy am ein gwaith gydag ysgolion a phobl ifanc yng Nghymru yn www.sustrans.org.uk/cymru/cwricwlwm

Cysylltwch â ni: Sustrans Cymru, 123, Stryd Bute, Caerdydd CF10 5AE

Ffôn: 029 2065 0602

E-bost: schoolswales@sustrans.org.uk

Y MUNWCH Â'R MUDIAD

sustrans
JOIN THE MOVEMENT